

PALEOLİTİK KÜLTÜRLER

ALT PALEOLİTİK

Micoquien:

Micoquien, geç ya da son Acheuléen'in endüstriyel bir topluluğudur. Bu topluluk, geç ya da son Acheuléen'e ilk kez adını veren Dordogne bölgesinde Eyzies yakınında bulunan Tayac'daki La Micoque yatağında tanınmıştır. Micoquien izlediği Acheuléen'den "Micoquien" tip olarak nitelendirilen kalın dipli ve hafifçe içbükey kenarlı ince uçlu uzun iki yüzeylilerin varlığı ile farklılaşır. Bunlar Acheuléen'in çeşitli evrelerini nitelendiren iki yüzeylilerden oldukça farklı bir form gösterirler. Burada hafifçe içbükey olan kenarlar, oldukça sivri olan bir ucun ileri doğru çıkmasını sağlarlar. İşte bu iki yüzeylilerin yer aldığı Acheuléen endüstri topluluklarına "Micoquien" adı verilir. Bunların yer almadığı alt Paleolitik kültürleri ise, içerdikleri iki yüzeylilerin formlarına göre orta ya da üst Acheuléen'e bağlanırlar.

Micoquien endüstri topluluğundaki tek tip Micoque tipi iki yüzeyliler değildir. Bu tip iki yüzeyliler ile birlikte örneğin yürek biçimli iki yüzeyliler de görülebilir. Kültüre adını veren buluntu yerinde çok evrimleşmiş olan yonga üzerine bir alet topluluğu, çeşitli kenar kazıyıcıları kapsar. Ayrıca üst Paleolitik'in özgün alet tipleri olan ön kazıyıcılar, taşkalemler ve taş delgiler, sırtlı bıçaklar da ele geçmektedir. Micoquien endüstri topluluğunda Levallois tekniği zaman zaman kullanılmıştır. Bir başka deyişle Bazı Micoquien buluntu yerlerinde Levallois tekniği ile üretilmiş parçalara rastlanırken, diğerlerinde rastlanılmamaktadır.

Clactonien:

Clactonien İngiltere'deki Taymis nehrinin ağzının kuzeyindeki Clacton-On-Sea (Essex) açık hava buluntu yerindeki malzemeye göre 1932 yılında H.Breuil tarafından tanımlanmış bir endüstri topluluğudur. Bu kültür yongaların yontulma tekniği ile nitelenmiştir.

Clacton-On-Sea buluntu yeri, çekirdeğin taş bir örse vurulmasıyla elde edilmiş yongaları içeren bir endüstri ve sıcak bir orman faunası vermiştir. Bu kültürün yongalarında; kopma yüzü vurma düzlemiyle çok geniş bir açı yapar. Yongaların topukları düz ve geniştir.

Vurma yumrusu şiddetli bir vurmaya yontmayı gösteren çıkıntılı bir vurma konisinden başlar.

İngiltere’de Swanscombe’da Clactonien tipte yongalar çok eski tortullar içinde bulunmuşlardır. Bazıları bu tortulların Mindel buzulundan önce oluştuklarını düşünürler. Clactonien tekniği, tüm Acheuléen süresince devam eder. Önceleri az düzeltilenmiş olan yongalar, orta evreden başlayarak (Clactonien II) sık sık Moustérien düzeltilemlerle işlenmişlerdir. Levallois teknikli bazı yongalarla bulduklarında, bazen “Tayacien” denilen endüstrileri oluştururlar.

Clactonien’de yonga üzerine yapılmış aletler çok sayıda ve çeşitlidirler. Burada “clactonien çontuk” denilen, tek bir geniş çıkarımla elde edilmiş çontuklu aletler görülebilir. Clactonien kültürde iki yüzeyli aletler yoktur. Fakat yatay kenarı yılankavi, dip kısmı ham yüzü “kıyıcı aletler”; dişlemeli uçlar “tayac ucu” ve bütün çevreleri kabaca yontulmuş disk biçimli aletlerin varlığını kaydetmek gerekir. Yontma tekniği olduğu kadar, çakıl üzerine aletlerle de nitelenmektedir.

Tayacien:

Fransa’da Dordogne bölgesinde Eyzies-de-Tayac’daki La Micoque sığınağının 4. ve 5. tabakalarında bulunan malzemeye göre, 1932 yılında H.Breuil tarafından tanımlanmış Riss çağı endüstri topluluğudur. Bu tabakalar Clactonien tip bir yongalama işçiliği ile küçük ve kalın yongalar üzerine yapılmış Moustérien görünümüne kenar kazıyıcı ve dişlemelilerden oluşan alet topluluğunu bir arada verirler. Bu topluluk, İspanya ‘dan Yakın Doğu’ya kadar yayılmış olan yataklarda, Acheuléen gelenekli Moustérien ya da son Acheuléen tabakaların altında bulunan seviyelere bağlanır. Genellikle ılıman ve nemli bir iklimi gösteren bir fauna ile birlikte bulunan bu endüstri, çoğunlukla son buzul arası (Riss-Würm) bir evreye bağlanır.

Fransa’nın güneydoğusundaki endüstriler (Baume-Bonne, Arago, Aldene mağaraları), Levallois olmayan yongalar üzerindeki bir işçilikle, Quina tipi düzeltilemlerle işlenmiş tek dış bükey ve yatay kenar kazıyıcıların kuvvetli yüzdesiyle, çok sayıdaki çontuklularla ve Clactonien dişlemelilerle, ayrıca Tayac uçlarıyla nitelenmiştir. Ancak bu endüstriler iki yüzeylilerin hemen hemen hiç bulunmayışıyla ve çok sayıdaki kenar kazıyıcılarla Tayacien’e bağlanmışlardır. Tayacien, özellikle Akdeniz çevresine özgü gibi görünmektedir.